

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia				
Assignatura		6B062E Llibre dels gegants a Qumran				
Any	2022-2023	Curs	Especialització	Valor lectiu	1,5 ECTS	
Període lectiu	2n semestre		Hores setmanals	1	Àrea	Sagrada Escripura
Professor/a	Iñaki Marro			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

Una pregunta fonamental impregna la literatura jueva intertestamentària: van sobreviure els gegants de Gen 6,1-4 al diluvi? La resposta està estrictament lligada a la teodicea, ja que el mal i les seves conseqüències destructives en la humanitat van continuar després del diluvi (Gen 6-9). De manera similar a d'altres escrits apocalíptics com Daniel, 4Esdres i 2Baruc, el *Llibre dels gegants* intenta respondre la pregunta revisant la cosmologia i especulant sobre la imminent acció salvífica de Déu. Ja s'ha publicat bastant sobre el text arameu, en particular sobre l'epigrafia, però a causa de les nombroses llacunes, encara queda molt de camí per entendre el significat del llibre. Tenint ara també accés als fragments en traduccions maniquees de Turfan (Xina), cal confrontar ambdues versions per a tenir una idea més precisa del contingut.

El *Llibre dels gegants*, malgrat les seves similituds amb els altres relats de gegants, crea una narració original que requereix un estudi a part, on els gegants tenen un paper protagonista, i no semblen ser tan malvats com en les narracions posteriors, fins al punt que el lector sent empatia per aquelles criatures fascinants, que són capaces de penedir-se i fins i tot de pregar per tal d'evitar la condemna (4Q203 8 14-15). D'altra banda, per molt que els fragments de Qumran s'assemblin als maniqueus de Turfan, cal un treball crític detallat per discernir les parts secundàries (addicions) de la versió de Turfan.

El present curs s'apropa, doncs, al *Llibre dels gegants*, tant des de l'epigrafia (presentació i estudi dels fragments originals arameus mitjançant les imatges digitalitzades de la Biblioteca digital dels manuscrits de la Mar morta [Leon Levy](#)), com des del seu context històric i literari més ampli de la literatura henòquica i intertestamentària.

Requisits i orientacions prèvies

El curs s'adreça principalment a estudiants de la llicència / màster en Sagrada Escripura, però les portes estan obertes a qualsevol persona interessada en els manuscrits de la Mar morta o en la literatura pseudoepigràfica / intertestamentària, així com en la història del pensament jueu de l'època del Segon Temple (516 a.C.-70 d.C.).

Per tal de confrontar-se amb els mss. arameus, un coneixement bàsic d'hebreu i / o arameu constitueix una gran ajuda; si més no, de l'alfabet. Tanmateix, aquest eventual dèficit inicial es pot suplir amb una tarda de treball. El docent fornirà tot el material necessari perquè la llengua no sigui un impediment, i resta a la disposició de l'alumnat, també fora de l'horari lectiu. Es facilitarà igualment un vocabulari complet arameu-anglès del *Llibre dels gegants*. Quant a les llengües modernes, com a la resta del món acadèmic, l'anglès resulta fonamental per a seguir la bibliografia de referència.

Els mini treballs es poden presentar en català, castellà, alemany, anglès, francès o italià. Depenent del grup-classe, les presentacions es podran fer també en altres llengües que no siguin el català, castellà o anglès.

Objectius

Generals: Introduir l'alumnat a la literatura de Qumran i, més àmpliament, al conjunt de la

literatura intertestamentària, com a eina indispensable per a comprendre ambdós testaments.

Específics: Aprendre progressivament el valor de poder treballar directament amb les fonts primàries (*primary sources*).

Treballar amb els diversos recursos en paper i en línia de l'entorn de Qumran; en concret, amb la sèrie [Discoveries in the Judean Desert \(of Jordan\)](#) [DJD(J)] i la [Leon Levy Dead Sea Scrolls Digital Library](#), així com amb catàlegs especialitzats que poden optimitzar la qualitat i actualitat en la recerca bibliogràfica.

Competències

Competències transversals: Coneixement de llengües modernes (per a la bibliografia i la redacció dels treballs) i antigues (principalment hebreu i arameu, però altres llengües com ara el ge'ez, grec o llatí poden ajudar puntualment).

Competències específiques: Paleografia hebrea i aramea, treball en equip, pensament crític, crítica textual, mètode històrico-crític.

Continguts

1. Introducció al *Llibre dels gegants* i a la literatura de Qumran
2. Paleografia aramea a Qumran: eines i tècniques
3. Lectura cursiva del *Llibre dels gegants* (arameu-català) de Qumran (I)
4. Lectura cursiva del *Llibre dels gegants* (arameu-català) de Qumran (II)
5. Lectura cursiva del *Llibre dels gegants* (arameu-català) de Qumran (III)
6. Introducció al *Llibre dels gegants* en la tradició maniquea de les rutes de la Seda
7. Lectura cursiva del *Llibre dels gegants* maniqueu (I)
8. Lectura cursiva del *Llibre dels gegants* maniqueu (II)
9. Síntesi

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

Ensenyament frontal (*lectio magistralis*) + auto-aprenentatge inductiu (*bottom-up*) a partir de les lectures corresponents a cada tema i la lectura cursiva dels fragments, que l'alumnat haurà d'haver preparat abans d'arribar a classe. Es valora positivament qüestionar críticament i amb respecte les tesis exposades a classe.

Avaluació

Continuada i acumulativa: Mini treballs setmanals (60%), participació activa als seminaris (10%), presentació d'un tema de lliure elecció (30%).

Criteris d'avaluació:

Concisió, coherència, originalitat, pensament crític, integritat acadèmica (citar sempre les fonts emprades). A la classe: puntualitat, participació activa, respecte envers la resta de l'alumnat. Una falta no justificada comptarà negativament en l'avaluació final.

Tècniques d'avaluació:

Mini treballs setmanals: resum d'una extensió no superior a una pàgina de la / les lectures obligatòries per a cada tema + presentació final d'un tema d'interès personal, pactat prèviament amb el docent: a) Epigràfic: estudi crític d'algun dels manuscrits; b) Històrico-contextual: Comparació d'un motiu o del llibre en general amb la resta de la literatura pseudoepigràfica o intertestamentària; c) Contingut: Estudi d'algun dels motius principals del llibre, en la seva

versió aramea, maniquea, o en ambdues.

Bibliografia bàsica

- BAILLET, M., *DJDJ* III (1962) 116-119, pl. XXIV.
- COOK, E. M., *Dictionary of Qumran Aramaic* (Indiana 2015).
- CROSS, F. M., *Leaves from an Epigrapher's Notebook. Collected Papers in Hebrew and West Semitic Paleography and Epigraphy* (Indiana 2003).
- FRÖHLICH, I., "Stars and Spirits: Heavenly Bodies in Ancient Jewish Aramaic Tradition", *Aramaic Studies* 13 (2015) 111–127.
- , "Origins of Evil in Genesis and the Apocalyptic Traditions", *Apocalyptic Thinking in Early Judaism: Engaging with John Collins' The Apocalyptic Imagination* (eds. C. WASSEN et S. WHITE CRAWFORD) (Leiden-Boston 2017) 147-148.
- GOFF, M. et STUCKENBRUCK, L. T. et MORANO, E. (eds.), *Ancient Tales from Qumran and Turfan: Contexts, Traditions, and Influences* (WUNT 360; Tübingen 2016).
- HENNING, W. B., "The Book of the Giants," *BSOAS* 11 (1943–46): 52–74.
- MILIK, J. T., *DJD* I (1955) 97-98, pl. XIX.
- , "Turfan et Qumran: Livre des Géants juif et manichéen," in *Tradition und Glaube: Das frühe Christentum in seiner Umwelt* (ed. Gerd Jeremias, Heinz-Wolfgang Kuhn et Hartmut Stegemann [Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1971]) 117–27.
- , *The Books of Enoch: Aramaic Fragments from Qumrân Cave 4* (Oxford: Clarendon Press, 1976), 298–339.
- PUECH, E. "Les fragments 1 à 3 du *Livre des Géants* de la grotte 6 (pap 6Q8)", *RevQ* 19 (1999): 227-238, and Id., "Les songes des fils de Šemiḥazah dans le *livre des Géants* à Qumrân," *CRAIL* (2000) 7–25.
- , *DJD* XXXI (2001) 9-19.
- , *DJD* XXXVII (2009) 521-522 (frags. 48-51).
- REEVES, J.C., *Jewish Lore in Manichaean Cosmogony: Studies in the Book of Giants Traditions* (Cincinnati: Hebrew Union College, 1991).
- STUCKENBRUCK, L. T., *DJD* XXXVI (2000) 49-66; 76-94.
- , *The myth of the rebellious angels, a Studies in Second Temple Judaism and New Testament texts* (WUNT 335; Tübingen 2014).
- SUNDERMANN, W., "Ein weiteres Fragment aus Manis Gigantenbuch", in *Orientalia J. Duchesne Guillemin Emerito Oblata* (Acta Iranica 23; Leiden 1984), 491–505.
- WRIGHT, A. T., *The Origin of Evil Spirits: The Reception of Genesis 6:1–4 in Early Jewish Literature* (Minneapolis 2015, revd. ed.).